

Τίτλος Έκθεσης

Παραδοτέο 5

Luca Janka Laszlo¹, Eszter Salamon¹

1 PARENTS INTERNATIONAL, ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

Πληροφορίες παραδοτέου

Αριθμός Σύμβασης Επιχορήγησης	
Ακρωνύμιο Έργου	Parents Engage
Τίτλος Έργου	Χτίζοντας γέφυρες μεταξύ σχολείων και γονέων μεταναστών και προσφύγων στην Ευρώπη
Χρονοδιάγραμμα διάρκεια του έργου	και 1 Φεβρουαρίου 2022 - 1 Φεβρουαρίου 2024
WP	WP5
Καθήκον	A2

Παραδοτέο	PR5
Κατάσταση	Πρώτο σχέδιο
Αριθμός έκδοσης	1,0
Υπεύθυνος για το IPA παραδοτέο	
Επίπεδο διάχυσης	Δημόσιο
Ημερομηνία λήξης	31.01.2024
Ημερομηνία υποβολής	

Συντονιστής έργου

Όνομα	
Οργανισμός	Parents International
Email	office@parentsinternational.org
Διεύθυνση αλληλογραφίας:	Van Leijenberghlaan 415-1, 1082 GL Άμστερνταμ, Ολλανδία

Ιστορικό εκδόσεων

Έκδοση	Ημερομηνία	Συντάκτης	Περιγραφή
1,0	07.01.2024	Luca Laszlo, Eszter Salamon	Πρώτη έκδοση
1,1	11.01.2024	Εταίροι κοινοπραξίας Parents Engage	Αναθεώρηση και σχόλια
2,0	12.01.2024	Luca Laszlo	Τελική έκδοση

Κατάλογος συγγραφέων

Όνομα	Οργανισμός
Luca Laszlo (συγγραφέας)	IPA, Ολλανδία

Eszter Salamon (συν- IPA, Ολλανδία
συγγραφέας)

Πίνακας περιεχομένων

Τίτλος Έκθεσης

Παραδοτέο 5

Πληροφορίες παραδοτέου

Συντονιστής έργου

Ιστορικό εκδόσεων

Κατάλογος συγγραφέων

Περίληψη του Έργου

Κατάλογος ακρωνυμίων

Εισαγωγή

Η συμμετοχή των γονέων ως ευθύνη του σχολείου

Βασικά μηνύματα
Βάση αποδεικτικών στοιχείων
Τι μπορούν να κάνουν τα διαφορετικά επίπεδα
Παραδείγματα ορθής πρακτικής

Εκπαίδευση των εργαζόμενων εκπαιδευτικών για να εξοπλιστούν οι εκπαιδευτικοί με τα εργαλεία και τις μεθοδολογίες που απαιτούνται για την υποστήριξη των αναγκών ενός συνεχώς μεταβαλλόμενου σώματος μαθητών.

Βασικά μηνύματα
Βάση αποδεικτικών στοιχείων
Τι μπορούν να κάνουν τα διαφορετικά επίπεδα
Παραδείγματα ορθής πρακτικής

Μεταρρυθμίσεις στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών πριν την πρόσληψη

Βασικά μηνύματα
Βάση αποδεικτικών στοιχείων
Τι μπορούν να κάνουν τα διαφορετικά επίπεδα
Παραδείγματα ορθής πρακτικής

Ενσωμάτωση αντί για αφομοίωση

Βασικά μηνύματα
Βάση αποδεικτικών στοιχείων
Τι μπορούν να κάνουν τα διαφορετικά επίπεδα
Παραδείγματα ορθής πρακτικής

Συνεργατικές συνεργασίες για μια συμπεριληπτική κοινωνία

Βασικά μηνύματα
Βάση αποδεικτικών στοιχείων
Τι μπορούν να κάνουν τα διαφορετικά επίπεδα
Παραδείγματα ορθής πρακτικής

Περίληψη του Έργου

Το έργο *Parents Engage* είναι ένα διετές έργο Key Action (KA) 2 Erasmus + στον τομέα της σχολικής εκπαίδευσης, με πρωταρχικό στόχο την ενίσχυση των δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών και τον εξοπλισμό τους με τα κατάλληλα εργαλεία για την προαγωγή και οικοδόμηση παραγωγικών σχέσεων με οικογένειες μεταναστών και προσφύγων. Άλλος στόχος είναι να μπορέσουν αυτές οι οικογένειες να συμμετέχουν πιο ενεργά στη σχολική ζωή και την εκπαίδευση των παιδιών τους. Δεδομένου ότι γονείς και εκπαιδευτικοί αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο για τη συνεργασία μεταξύ οικογένειας και σχολείου και επηρεάζουν άμεσα τους μαθητές στηρίζοντας και ενθαρρύνοντας τις σχολικές επιδόσεις τους, η αποτελεσματική τους δέσμευση διαδραματίζει ζωτικό ρόλο προς αυτή την κατεύθυνση.

Οι αναγνώστες μπορούν να μάθουν περισσότερα για το έργο, αν επισκεφτούν την ιστοσελίδα του έργου: <https://parentsengage.eu/>

Οι βασικοί στόχοι του έργου Parents Engage είναι οι εξής:

1) η αξιοποίηση της βιωματικής γνώσης των Οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών (ή ΟΚΠ) που εργάζονται με μετανάστες και πρόσφυγες, ερευνώντας και αξιολογώντας σχετικές καινοτόμες πρακτικές

2) η παροχή τεκμηριωμένης κατάρτισης εκπαιδευτικών που θα επιτρέπει σε εκπαιδευτικούς/παιδαγωγούς να προάγουν τη γονική συμμετοχή στο σχολείο, ώστε να βελτιωθεί η ακαδημαϊκή επίδοση των παιδιών και να αποφευχθεί η ενδεχόμενη πρόωρη σχολική εγκατάλειψη^[1] (ESL) των μαθητών προσφύγων και μεταναστών που μπορεί να επηρεάσει αρνητικά την ομαλή ένταξη και πρόοδό τους στο σχολείο (λαμβάνοντας υπόψη το επίπεδο πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε κάθε συμμετέχουσα χώρα).

3) η προσέγγιση γονέων μεταναστών και προσφύγων, παρέχοντας ειδικά προσαρμοσμένο υποστηρικτικό υλικό για την αύξηση της συμμετοχής τους στην εκπαίδευση των παιδιών τους.

Το έργο Parents Engage υλοποιείται από μια κοινοπραξία 7 Ευρωπαϊών εταιρών (δημόσιων φορέων και μη κερδοσκοπικών οργανισμών) από 6 διαφορετικές χώρες (Ιταλία, Ελλάδα, Γερμανία, Κύπρος, Ολλανδία, Γερμανία και Τουρκία). Συγκεντρώνει εταιρούς με υψηλή τεχνογνωσία και εκτεταμένη εμπειρία στον τομέα της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης μεταναστών και της συμμετοχής των γονέων. Ειδικότερα, η ομάδα της κοινοπραξίας του έργου αποτελείται από τους ακόλουθους εταίρους:

1. Stichting International Parents Alliance - IPA (συντονιστής του έργου, Ολλανδία)
2. Stimuli for Social Change (Ελλάδα)
3. CESIE (Ιταλία)
4. Buyuk Ortadogu Saglik ve Egitim Vakfi – BOSEV (Τουρκία)
5. Center for Social Innovation LTD (Κύπρος)
6. Goethe-Institut E.V. – Ινστιτούτο Αθήνας (Γερμανία)
7. TUD Face – Technische Universität Dresden (Γερμανία)

Όπως ήδη τονίστηκε, το έργο εστιάζει στην ενίσχυση των ικανοτήτων των εκπαιδευτικών για τον σχεδιασμό αποτελεσματικών απαντήσεων για τους δεσμούς σχολείου-οικογένειας, ενημερώνοντας και ενισχύοντας τους γονείς που είναι πρόσφυγες και μετανάστες έτσι ώστε να συμμετέχουν ενεργά στην εκπαίδευση των παιδιών τους. Για την επίτευξη αυτού του σκοπού, το έργο επικεντρώνεται στην αντιμετώπιση των πολλαπλών αναγκών των παρακάτω ομάδων στόχων:

Α) Εκπαιδευτικοί (άμεσοι ωφελοόμενοι): Λαμβάνοντας υπόψη την αυξημένη ροή των μεταναστευτικών και προσφυγικών πληθυσμών από το 2015 στην Ευρώπη, οι εκπαιδευτικοί καλούνται να διαχειριστούν και να προσαρμοστούν σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα σήμερα, βελτιώνοντας την ένταξη και την εκπαίδευση των μαθητών που είναι μετανάστες και πρόσφυγες. Συνεπώς, το προσωπικό των σχολείων σε όλη την Ευρώπη πρέπει να ανταποκριθεί αποτελεσματικά σε αυτές τις προκλήσεις και να εκπαιδευτεί σε θέματα πολυπολιτισμικότητας σχετικά με τον τρόπο υποστήριξης αυτών των μαθητών και των γονέων τους. Το έργο δίνει έμφαση στην παροχή εδραιωμένων εργαλείων και εκπαιδευτικού υλικού για το εκπαιδευτικό προσωπικό, βελτιώνοντας αποτελεσματικά την επαγγελματική τους ανάπτυξη.

β) Γονείς (άμεσοι ωφελοόμενοι): Η συμμετοχή των γονέων που είναι μετανάστες και πρόσφυγες στη σχολική ζωή μπορεί να παρεμποδιστεί από πολλαπλά εμπόδια και προκλήσεις στην εκπαίδευση και στην κοινωνία. Συμμετέχουν συχνά λιγότερο στη σχολική ζωή των παιδιών τους, ενώ πολλοί μαθητές μετανάστες υστερούν ως προς τις σχολικές επιδόσεις. Η ενίσχυση της ένταξης των γονέων στις τοπικές δομές θα μπορούσε να ενισχύσει τη συμμετοχή τους στην εκπαίδευση των παιδιών τους. Το έργο Parents Engage αναδεικνύει το εν λόγω δυναμικό, αξιοποιώντας τις γνώσεις και τις πρωτοβουλίες που διεξάγονται ήδη από τις ΟΚΠ σε συνεργασία με τα σχολεία σχετικά με τη συμμετοχή των γονέων στη σχολική εκπαίδευση και στο σχολικό σύστημα.

γ) Φοιτητές (έμμεσος ωφελοόμενος): Τα παιδιά μετανάστες και πρόσφυγες έχουν συχνά χαμηλότερες ακαδημαϊκές επιδόσεις και διατρέχουν υψηλότερο κίνδυνο σχολικής διαρροής σε σύγκριση με τα παιδιά χωρίς μεταναστευτικό υπόβαθρο εξαιτίας ποικίλων ευάλωτων παραγόντων σε εκπαιδευτικό και κοινωνικοοικονομικό επίπεδο. Εφόσον έχει αποδειχθεί πως η συμμετοχή των γονέων στην εκπαίδευση των παιδιών τους έχει θετική επίδραση στην ακαδημαϊκή επίδοση των παιδιών τους, το έργο εστιάζει στην οικοδόμηση γεφυρών μεταξύ σχολείου και οικογένειας, έτσι ώστε οι οικογένειες μεταναστών να μπορούν να έχουν ίσες ευκαιρίες εκπροσώπησης και συμμετοχής στο σχολείο, και να συνεργάζονται με το προσωπικό του σχολείου προς όφελος των παιδιών τους.

Μετά την παρουσίαση των ομάδων στόχων στις οποίες εστιάζει το έργο, αναφέρονται παρακάτω τα βασικά αποτελέσματα που θα επιτευχθούν:

- **Ταυτοποίηση, συλλογή, αξιολόγηση και ανάλυση των υπαρχουσών καινοτόμων εκπαιδευτικών πρωτοβουλιών** (Αποτέλεσμα 1)
- **Ανάπτυξη της πλατφόρμας Parents Engage Online Platform**, συμπεριλαμβανομένου διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού για εκπαιδευτικούς και ένα πιλοτικό πρόγραμμα μικρής κλίμακας στο σχολείο κάθε χώρας (Αποτέλεσμα 2)
- **Δημιουργία εφαρμογής στο κινητό για γονείς** (Αποτέλεσμα 3)
- **Ψηφιακή αφήγηση** (σύνολο οπτικοακουστικού υλικού) βίντεο με εκπαιδευτικούς και γονείς πρόσφυγες και μετανάστες για να μοιραστούν την εμπειρία τους (Αποτέλεσμα 4)
- **Συστάσεις πολιτικής για τη συμμετοχή γονέων που είναι μετανάστες και πρόσφυγες στα σχολεία** (Αποτέλεσμα 5)

Κατάλογος ακρωνυμίων

Ακρωνύμιο	Περιγραφή
KA2	Key Action 2
ΟΚΠ	Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών
ESL	Πρόωρη Σχολική Εγκατάλειψη
ΓΚΠΔ	Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων
ΜΚΟ	Μη Κυβερνητική Οργάνωση
ECEC	Early Childhood Education and Care (Εκπαίδευση και Φροντίδα Νηπίων)
L2	Δεύτερη γλώσσα
FMWs	Οικογενειακά Εργαστήρια Μαθηματικών
OSD	Open School Doors (Έργο χρηματοδοτούμενο από την ΕΕ)
PAR	Έρευνα συμμετοχικής δράσης

Εκτελεστική σύνοψη

Το παρόν έγγραφο αποτελεί το τελευταίο παραδοτέο του έργου Parents Engage. Με βάση την έρευνα που διεξήχθη για το πρώτο παραδοτέο του έργου, «Συλλογή και ανάλυση καινοτόμων πρωτοβουλιών για τη συμμετοχή γονέων που είναι μετανάστες και πρόσφυγες στη σχολική ζωή», οι εμπειρίες των εταίρων και των συμμετεχόντων στις πιλοτικές εκδηλώσεις κατάρτισης και πολλαπλασιασμού και η έρευνα τεκμηρίωσης που διεξάγεται από τους εταίρους για τη συλλογή δεδομένων για το παρόν παραδοτέο, το παρόν έγγραφο προσφέρει συστάσεις πολιτικής σε ευρωπαϊκό, εθνικό και τοπικό/περιφερειακό επίπεδο που οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής μπορούν να εξετάσουν, ενώ άλλοι φορείς μπορούν να χρησιμοποιήσουν στο έργο συνηγορίας που ασκούν για την υποστήριξη της επιτυχούς ένταξης των οικογενειών μεταναστών στην κοινωνία, μέσω του σχολείου, ως κοινωνικό κέντρο[ES1] [LL2] της κοινότητας, και για την προετοιμασία του σχολικού προσωπικού για την άσκηση του επαγγελματικού ρόλου τους στη διαδικασία ένταξης. Όλες οι συστάσεις ξεκινούν με βασικά μηνύματα[ES3] που είναι ευρύτερες, γενικότερες συστάσεις για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, ακολουθεί μια περιγραφή του πώς έχουν αποκτήσει αυτή τη γνώση ή των αποδεικτικών στοιχείων στα οποία βασίζονται, ορισμένες καλές πρακτικές, όπου είναι διαθέσιμες, για την εφαρμογή της σύστασης, και τα συγκεκριμένα βήματα που μπορούν να αναλάβουν οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής σε διαφορετικά επίπεδα.

Οι συστάσεις εστιάζουν στον επαγγελματικό ρόλο και ως εκ τούτου στον ρόλο μητητή που διαδραματίζουν οι εκπαιδευτικοί και οι διευθυντές των σχολείων στη διευκόλυνση της συμμετοχής των γονέων στο σχολείο, για όλους τους γονείς και στις απαραίτητες αλλαγές στην βασική εκπαίδευση των εκπαιδευτικών όπως και στην κατάρτιση των εργαζόμενων εκπαιδευτικών ώστε να είναι σε θέση να εκτελέσουν αυτή την ευθύνη ως μέρος της περιγραφής της εργασίας τους. Το προσωπικό του σχολείου και οι ειδικοί που το πλαισιώνουν πρέπει να βλέπουν όλους τους γονείς ως ίσους, ανεξάρτητα από το κοινωνικοοικονομικό τους υπόβαθρο, να συνεργάζονται με το σχολείο προς όφελος του παιδιού, με βάση τον αμοιβαίο σεβασμό. Τα σχολεία πρέπει να συνεργάζονται με τους εμπειρογνώμονες των ΜΚΟ και των ΟΚΠ, καθώς και με την κοινότητα για να μοιράζονται πόρους, να οικοδομούν εμπιστοσύνη και να μαθαίνουν ο ένας από τον άλλο. Οι οικογένειες μεταναστών που φθάνουν σε ευρωπαϊκές χώρες από εντός και εκτός Ευρώπης, πρέπει να λαμβάνουν υποστήριξη όχι μόνο για να μάθουν τον πολιτισμό και τη γλώσσα της νέας χώρας, αλλά για να διατηρήσουν και να καλλιεργήσουν την κληρονομιά τους και τη μητρική γλώσσα τους.

Εισαγωγή

Στο ποικιλόμορφο και δυναμικό τοπίο της ευρωπαϊκής εκπαίδευσης, η συμμετοχή των γονέων με μεταναστευτικό υπόβαθρο στη σχολική κοινότητα εξακολουθεί να αποτελεί πιεστική πρόκληση και πολύτιμη ευκαιρία στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες. Αναγνωρίζοντας το ευρύ φάσμα των αναγκών των οικογενειών μεταναστών στα ευρωπαϊκά κράτη μέλη, το παρόν έγγραφο συστάσεων πολιτικής παρέχει στοχευμένες στρατηγικές για την ενίσχυση της συμμετοχής τους στην εκπαίδευση των παιδιών τους. Επειδή τα περισσότερα σχολεία προσπαθούν να είναι φάροι συμπερίληψης, είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε τα ιδιαίτερα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες γονείς, συμπεριλαμβανομένων των γλωσσικών εμποδίων, των πολιτιστικών διαφορών και της αίσθησης της μη εξοικείωσης με το εκπαιδευτικό σύστημα, και των ευκαιριών· τα σχολεία και οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής πρέπει να βοηθήσουν για την υπερκέραση αυτών των εμποδίων. Το παρόν έγγραφο συστήνει τεκμηριωμένες πολιτικές που αποσκοπούν στη γεφύρωση αυτών των κενών και στη δημιουργία συνεργατικής εταιρικής σχέσης μεταξύ σχολείων και οικογενειών μεταναστών σε ευρωπαϊκό, εθνικό και τοπικό επίπεδο.

Η συμμετοχή των γονέων ως ευθύνη του σχολείου

Βασικά μηνύματα

- Η τακτική συνεργασία με όλους τους γονείς [ESS] πρέπει να είναι υποχρεωτικό μέρος του ρόλου των εκπαιδευτικών.
- Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να αμείβονται για τον χρόνο που δαπανούν με τους γονείς των μαθητών τους.

Πώς το ξέρουμε

Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού είναι διεθνής συνθήκη για τα ανθρώπινα δικαιώματα που ορίζει τα αστικά, πολιτικά, οικονομικά, κοινωνικά, υγειονομικά και πολιτιστικά δικαιώματα των παιδιών και ισχύει σε κάθε ευρωπαϊκή χώρα. Στο παρόν έγγραφο αναφέρεται σαφώς ότι οι γονείς έχουν ως πρωταρχική ευθύνη την ανατροφή, ανάπτυξη και εκπαίδευση του παιδιού. Το σχολείο είναι ένας από τους χώρους όπου τα παιδιά μορφώνονται, αλλά δεν είναι ο μόνος. Για το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, οι επίσημοι και οι ανεπίσημοι εκπαιδευτικοί πρέπει να συνεργαστούν, να μοιραστούν πληροφορίες και εμπειρίες. Η συνεργασία μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών είναι κλειδί για την επιτυχία ενός παιδιού. Αναγνωρίζοντας τούτο, είναι επιτακτική ανάγκη να καταστεί η συμμετοχή των γονέων σαφές και αναπόσπαστο μέρος των ευθυνών των εκπαιδευτικών. Οι μελέτες υπογραμμίζουν με συνέπεια τον θετικό αντίκτυπο της γονικής συμμετοχής στις ακαδημαϊκές επιδόσεις, συμπεριφορά και γενική ευεξία. Όταν οι γονείς συμμετέχουν ενεργά στην επίσημη εκπαίδευση του παιδιού τους, δημιουργείται ένα συνεργατικό και υποστηρικτικό μαθησιακό περιβάλλον, εμπλουτίζοντας την εκπαιδευτική εμπειρία.

Οι εκπαιδευτικοί, επειδή έχουν λάβει ειδική επαγγελματική εκπαίδευση, φέρνουν την παιδαγωγική εμπειρία σχετικά με το πώς αυτές οι σχέσεις μπορούν να χτιστούν αποτελεσματικά, παρά τις κοινωνικο-οικονομικές διαφορές μεταξύ δασκάλου και οικογένειας, και μπορούν να υποστηρίξουν τους γονείς με τεκμηριωμένες πρακτικές για την υπερκέραση των προκλήσεων. Ως διευκολυντές της εν λόγω κρίσιμης συνεργασίας, διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην προώθηση της αποτελεσματικής επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ σχολείου και σπιτιού. Πρέπει να

επενδύσουν επιπλέον χρόνο και προσπάθεια εκτός των κανονικών ωρών διδασκαλίας για να οργανώσουν εκδηλώσεις, εργαστήρια και συνέδρια γονέων-εκπαιδευτικών. Η εν λόγω δέσμευση απαιτεί αναγνώριση και αποζημίωση, δεδομένων των απτών οφελών που φέρνει στους μαθητές, τις τάξεις και τη σχολική κοινότητα. Η αποζημίωση των εκπαιδευτικών για την αφοσίωσή τους στη συμμετοχή των γονέων δεν είναι μόνο θέμα αναγνώρισης των επιπλέον προσπαθειών τους, αλλά και πρακτικής αναγνώρισης του χρόνου που επενδύεται στην επαγγελματική ανάπτυξη. Οι εκπαιδευτικοί ενισχύουν συνεχώς τις δεξιότητες επικοινωνίας και συνεργασίας τους για να αλληλεπιδρούν αποτελεσματικά με τους γονείς. Η εν λόγω συνεχής δέσμευση για βελτίωση αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της διασφάλισης της επιτυχίας της συνεργατικής εταιρικής σχέσης.

Τι μπορούν να κάνουν τα διαφορετικά επίπεδα

- Ευρωπαϊκό επίπεδο
 - ο Χρηματοδότηση της ανάπτυξης ορθών πρακτικών και παραδείγματα για το πώς η γονική δέσμευση μπορεί να καταστεί υποχρεωτικό αμειβόμενο μέρος της επαγγελματικού περιγράμματος του εκπαιδευτικού
 - ο Συλλογή, προώθηση και υποστήριξη της αναβάθμισης των διεθνώς ανεπτυγμένων καλών πρακτικών για το πώς η δέσμευση των γονέων μπορεί να αποτελεί υποχρεωτικό, αμειβόμενο μέρος του περιγράμματος εργασίας των εκπαιδευτικών
 - ο Συστάσεις για επαρκή οικονομική αποζημίωση και υποστήριξη των εκπαιδευτικών
- Εθνικό επίπεδο
 - ο Δέσμευση των γονέων ως συγκεκριμένο στοιχείο των επαγγελματικών αρμοδιοτήτων των εκπαιδευτικών και επανεξέταση των υπαρχουσών αρμοδιοτήτων τους
 - ο Επαρκής χρόνος και αποζημίωση για τα διάφορα καθήκοντα των εκπαιδευτικών
 - ο Υποστήριξη με τη μορφή συμβουλευτικής και καθοδήγησης για τα σχολεία ώστε οι γονείς να συμμετέχουν σε τακτική βάση
- Τοπικό επίπεδο
 - ο Ορισμός της δέσμευσης των γονέων ως μέρους του περιγράμματος εργασίας των εκπαιδευτικών και ετήσια αξιολόγηση επιδόσεων
 - ο Ορισμός των καθηκόντων που οι διευθυντές των σχολείων πρέπει να διαχειρίζονται και να υποστηρίζουν τους δασκάλους του σχολείου τους ώστε να προωθούν τη συμμετοχή των γονέων

Παραδείγματα ορθής πρακτικής

134° Δημοτικό Σχολείο Αθηνών, Ελλάδα

Όλοι οι εκπαιδευτικοί διεξάγουν μηνιαίες συναντήσεις με τους γονείς των παιδιών στις τάξεις τους. Πριν από κάθε συνάντηση, τόσο ο δάσκαλος όσο και οι γονείς προτείνουν μια ημερήσια διάταξη προς συζήτηση. Κατά τη διάρκεια αυτών των συναντήσεων, οι εκπαιδευτικοί έχουν την ευκαιρία να αντιμετωπίσουν ζητήματα θυμού ή σύγκρουσης, ενώ μοιράζονται με τους γονείς και τα επιτεύγματα των παιδιών τους. Οι γονείς ενθαρρύνονται να διατυπώσουν τους προβληματισμούς τους ή να κάνουν προτάσεις που αφορούν τη συμμετοχή τους στη σχολική ζωή. Για παράδειγμα, ένας γονέας πρότεινε την ιδέα μιας «ημέρας ανοικτής τάξης», κατά την οποία όλοι οι γονείς και τα παιδιά θα είχαν την ευκαιρία να μάθουν για τις παραδόσεις και τα έθιμα της χώρας καταγωγής των άλλων παιδιών, συμπεριλαμβανομένων θεμάτων όπως η τοπική κουζίνα.

Αρχικά, το σχολείο συνεργάστηκε με ΜΚΟ για υπηρεσίες διερμηνείας, αλλά με την πάροδο των ετών, οι γονείς ανέλαβαν τον ρόλο των διερμηνέων οι ίδιοι. Κατά την έναρξη έκαστου σχολικού έτους, οι γονείς ενημερώνουν τον δάσκαλο για τις γλώσσες που γνωρίζουν καλά (όπως αλβανικά, γαλλικά, αραβικά κ.λπ.). Αν υπάρχει ανάγκη μετάφρασης κατά τη διάρκεια των συναντήσεων, ο υπεύθυνος γονέας όχι μόνο παρέχει διερμηνεία εκείνη τη στιγμή, αλλά και μεταφράζει την πρόσκληση στη σχετική γλώσσα.

Μεταρρυθμίσεις στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών πριν την πρόσληψη

Βασικά μηνύματα

- Τα προγράμματα σπουδών των εκπαιδευτικών πρέπει να έχουν τη συμμετοχή των γονέων ως αναπόσπαστο μέρος τους.
- Τα προγράμματα σπουδών των εκπαιδευτικών πρέπει να εστιάζουν στο να εξοπλίσουν τους νέους εκπαιδευτικούς με γνώση και επίγνωση των διαφορετικών πολιτισμών όπως και στο πώς να συνεργαστούν με τους μαθητές και τις οικογένειές τους

Πώς το ξέρουμε

Μια από τις σημαντικότερες ενέργειες για να αλλάξει η πραγματικότητα που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες μαθητές και οι οικογένειές τους στα σχολεία, είναι ο επανασχεδιασμός των προγραμμάτων σπουδών εκπαίδευσης εκπαιδευτικών των πανεπιστημίων. Αυτή τη στιγμή, οι περισσότερες χώρες δεν εκπαιδεύουν τους φοιτητές παιδαγωγικής ή λοιπών κλάδων που θα απασχοληθούν στην εκπαίδευση, ιδιαίτερα στο θέμα της συμμετοχής των γονέων, όπως και ως προς τη συμμετοχή των οικογενειών που δεν ανήκουν στον πλειοψηφικό πληθυσμό, λόγω του υποβάθρου τους ως μεταναστών ή της διαφορετικής πολιτιστικής κληρονομιάς τους. Αν οι εκπαιδευτικοί έχουν ήδη εκπαιδευτεί ώστε να περιμένουν ένα ετερογενές φοιτητικό σώμα, με μια πληθώρα διαφορετικών οικογενειακών υποβάθρων, είναι για αυτούς πολύ λιγότερο σοκαριστικό να αντιμετωπίσουν την τρέχουσα πραγματικότητα των ευρωπαϊκών σχολικών τάξεων, όπου μπορεί να ομιλούνται πολλαπλές γλώσσες, είναι παρούσες διάφορες κοινωνικοοικονομικές καταστάσεις, και τα παιδιά προέρχονται από διαφορετικούς πολιτισμούς. Όπως δείχνει η έρευνα, οι εκπαιδευτικοί είναι συνήθως γυναίκες, που ανήκουν στην αριθμητικά κυρίαρχη εθνότητα και θρησκεία, προέρχονται από οικογένειες της μεσαίας τάξης και χωρίς κατάλληλη εκπαίδευση μπορεί να είναι δύσκολο να αλληλεπιδράσουν με ανθρώπους που ανήκουν σε διαφορετική κοινωνική τάξη από τη δική τους. Οι μαθητές στην τάξη τους και οι οικογένειές τους μπορεί να αντιμετωπίσουν προκλήσεις με τις οποίες δεν έχουν έρθει ποτέ αντιμέτωποι και αν δεν έχουν λάβει κατάλληλη προετοιμασία για το πώς να αντιμετωπίζουν παρόμοιες καταστάσεις μπορεί να αντιδράσουν με τρόπο που στερείται ευαισθησίας. Οι φοιτητές παιδαγωγικής ή συναφών επιστημών που θα απασχοληθούν στην εκπαίδευση πρέπει να έχουν την ευκαιρία να επισκεφθούν

σχολεία και να κάνουν πρακτική σε σχολεία σε διαφορετικές τοποθεσίες με διαφορετικούς πληθυσμούς, έτσι ώστε να είναι έτοιμοι να διδάξουν σε οποιαδήποτε τάξη μετά την αποφοίτησή τους.

Τι μπορούν να κάνουν τα διαφορετικά επίπεδα

- Ευρωπαϊκό επίπεδο
 - ο Υποστήριξη της ανάπτυξης προγραμμάτων σπουδών κατάρτισης εκπαιδευτικών με επίκεντρο τη συμμετοχή των γονέων που ανήκουν σε μια διαφορετική ομάδα οικογενειών
 - ο Υποστήριξη της ανάπτυξης προγραμμάτων σπουδών κατάρτισης εκπαιδευτικών με επίκεντρο την πολιτισμική διαφορετικότητα μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών του σχολείου
 - ο Διεθνείς ανταλλαγές, ευκαιρίες για φοιτητές προγραμμάτων κατάρτισης εκπαιδευτικών, ιδιαίτερα σε ευρωπαϊκές χώρες που έχουν μεγάλο αριθμό μεταναστών στη χώρα καταγωγής των εκπαιδευτικών
- Εθνικό επίπεδο
 - ο Να καταστεί υποχρεωτική για τη διαπίστευση η απαίτηση συμπερίληψης της πολιτισμικής διαφορετικότητας μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων του σχολείου στα προγράμματα σπουδών κατάρτισης εκπαιδευτικών, καθώς και η παροχή επαγγελματικής υποστήριξης σε ιδρύματα κατάρτισης εκπαιδευτικών σχετικά με τον τρόπο συμπερίληψης αυτού του θέματος
 - ο Να καταστεί υποχρεωτική για τη διαπίστευση η απαίτηση συμπερίληψης της συμμετοχής των γονέων [ES15] μιας ποικιλόμορφης ομάδας οικογενειών στα προγράμματα σπουδών κατάρτισης των εκπαιδευτικών, καθώς και η παροχή επαγγελματικής υποστήριξης για τα ιδρύματα κατάρτισης εκπαιδευτικών σχετικά με τον τρόπο συμπερίληψης αυτού του θέματος
- Τοπικό επίπεδο
 - ο Ευκαιρίες για τους φοιτητές προγραμμάτων κατάρτισης εκπαιδευτικών ώστε να επισκέπτονται τα τοπικά σχολεία
 - ο Διευκόλυνση ευκαιριών ανταλλαγής γνώσεων μεταξύ σχολείων, οικογενειών, κοινοτικών οργανώσεων, ΜΚΟ και φοιτητών προγραμμάτων σπουδών κατάρτισης εκπαιδευτικών
 - ο Υλοποίηση προγραμμάτων σπουδών κατάρτισης εκπαιδευτικών με επίκεντρο την πολιτιστική διαφορετικότητα μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών του σχολείου
 - ο Υλοποίηση προγραμμάτων σπουδών κατάρτισης εκπαιδευτικών με εστίαση στη συμμετοχή γονέων που ανήκουν σε μια διαφορετική ομάδα οικογενειών

Παραδείγματα ορθής πρακτικής

Στη Γερμανία, όλοι οι φοιτητές προγραμμάτων κατάρτισης εκπαιδευτικών πρέπει να μάθουν να διδάσκουν γερμανικά ως δεύτερη γλώσσα, για να μπορούν να αντιμετωπίσουν τον μεγάλο αριθμό του μαθητικού πληθυσμού, που δεν έχει τα γερμανικά ως πρώτη γλώσσα.

Στην Ιρλανδία, στο μάθημα θρησκείας ακόμη και στα εκκλησιαστικά σχολεία διδάσκουν για πολλές διαφορετικές θρησκείες, με σεβασμό στη θρησκευτική ελευθερία όλων των παιδιών, αλλά και αναγνωρίζοντας τον σημαντικό ρόλο που παίζει η θρησκεία στην πολιτιστική κληρονομιά μιας χώρας.

Στο Πανεπιστήμιο της Μάλτας, οι φοιτητές προγραμμάτων κατάρτισης εκπαιδευτικών έχουν ένα υποχρεωτικό μάθημα που ονομάζεται «Συμμετοχή των γονέων», όπου παρέχουν «γενική επισκόπηση της έννοιας της συμμετοχής των γονέων στην εκπαίδευση με διαφορετικές δυνατότητες αυθεντικής γονικής συμμετοχής». Πρόκειται για μάθημα εργασίας πεδίου, όπου οι γονείς και οι εργαζόμενοι εκπαιδευτικοί προσκαλούνται ως επισκέπτες για να μοιραστούν τις εμπειρίες τους με τους φοιτητές προγραμμάτων κατάρτισης εκπαιδευτικών.

<https://www.um.edu.mt/courses/studyunit/IAL2005?fbclid=IwAR3eWUMQpE2d9rR9Ggzf6-PrQPc4uu-lcX06I3NxTjhC1X9SYaJVeIIsPSo>

Εκπαίδευση των διορισμένων εκπαιδευτικών για να εξοπλιστούν με τα εργαλεία και τις μεθοδολογίες που απαιτούνται για την υποστήριξη των αναγκών ενός συνεχώς μεταβαλλόμενου σώματος μαθητών.

Βασικά μηνύματα

- Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να επικαιροποιήσουν τις δεξιότητες και τις μεθοδολογίες τους για να εργαστούν με επιτυχία με τους γονείς
- Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να επικαιροποιήσουν τις δεξιότητες και τις μεθοδολογίες τους για να συνεργαστούν με ομάδες που χαρακτηρίζονται από πολιτισμική και γλωσσική διαφορετικότητα
- Οι γονείς μπορούν να αποτελέσουν βασικό πόρο για την υποστήριξη του σχολείου με την ανάπτυξη ορισμένων αναγκαίων δεξιοτήτων.
-

Πώς το ξέρουμε

Υψηλό ποσοστό των σημερινών εργαζόμενων εκπαιδευτικών χρησιμοποιούν απαρχαιωμένες μεθόδους και στερούνται βασικών δεξιοτήτων για να εμπλέξουν με επιτυχία την ποικιλόμορφη ομάδα γονέων των μαθητών τους, καθώς η κατάρτιση τους πριν διοριστούν δεν περιελάμβανε

αυτά τα θέματα και μόνο μικρός αριθμός εκπαιδευτικών έχει πρόσβαση σε επιμορφώσεις για την επικαιροποίηση αυτών των δεξιοτήτων. Η εκπαιδευτική πρακτική και έρευνα αναπτύσσονται γρήγορα και με τον υψηλό φόρτο εργασίας των εκπαιδευτικών, είναι δύσκολο να συμβαδίσει κανείς με τις τελευταίες εξελίξεις που αφορούν επιτυχημένες μεθοδολογίες χωρίς επαρκή υποστήριξη και χρόνο που να αφιερώνεται στη δια βίου μάθηση. Ενώ υπάρχουν σχεδόν σε όλα τα σχολεία ευκαιρίες για την περαιτέρω επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, δεν έχουν στο επίκεντρο την ανάπτυξη δεξιοτήτων που αφορούν ρητά τη γονική συμμετοχή. Εφόσον έχει αποδειχτεί πως η επιτυχής γονική συμμετοχή επηρεάζει σημαντικά την ακαδημαϊκή επίδοση των μαθητών, είναι προς το συμφέρον όλων να δοθεί προτεραιότητα στην ανάπτυξη των αναγκαίων δεξιοτήτων και ικανοτήτων ώστε οι εκπαιδευτικοί να μπορούν να προσεγγίσουν με επιτυχία τους γονείς όλων των μαθητών. Σε όλα τα σχολεία εφαρμόζονται κάποιες πρακτικές, όπως συναντήσεις γονέων-εκπαιδευτικών, όπου υπάρχει επικοινωνία μεταξύ της οικογένειας και του σχολείου· με τις εν λόγω πρακτικές προσεγγίζεται συνήθως μόνο μικρός αριθμός γονέων και συχνά μόνο όσοι ανήκουν στην πλειοψηφία της κοινωνίας. Οι πιο ευάλωτοι γονείς, που συχνά εντοπίζονται στις χαμηλότερες κοινωνικοοικονομικές διαστρωματώσεις ή έχουν διαφορετική μητρική γλώσσα ή κουλτούρα από τους εκπαιδευτικούς, χαρακτηρίζονται γενικά ως «δυσπρόσιτοι» γονείς και τα σχολεία δεν διαθέτουν ακόμη τα εργαλεία για να επικοινωνήσουν μαζί τους με επιτυχία. Υπάρχουν διάφοροι τρόποι προσέγγισης όλων των γονέων. Ωστόσο, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να έχουν κίνητρο για να θέλουν να προσεγγίσουν όλες τις οικογένειες και πρέπει επίσης να εκπαιδευτούν για να εφαρμόσουν αυτές τις μεθοδολογίες. Μερικές φορές, είναι ευκολότερο για τους «δυσπρόσιτους» γονείς να αναπτύξουν πρώτα σχέσεις εμπιστοσύνης με άλλους γονείς, ή ηγέτες της κοινότητας, που μπορούν να βοηθήσουν στην οικοδόμηση γεφυρών μεταξύ του σχολείου και των γονέων η προσέγγιση των οποίων δεν έχει ακόμη επιτευχθεί. Είναι σημαντικό να μην απορρίπτουμε τους γονείς που δεν έχουν τακτική επαφή με το σχολείο λέγοντας ότι απλά δεν τους νοιάζει, αλλά να διερευνούμε τα εμπόδια που τους εμποδίζουν να έρχονται τακτικά στο σχολείο ή να έχουν επιτυχή σχέση με τους δασκάλους των παιδιών τους.

Τι μπορούν να κάνουν τα διαφορετικά επίπεδα

- Ευρωπαϊκό επίπεδο
 - ο Υποστήριξη της ανάπτυξης μεθοδολογιών για την προσέγγιση όλων των οικογενειών
 - ο Υποστήριξη της ανάπτυξης εκπαιδευτικού υλικού για την εκπαίδευση των εκπαιδευτικών
 - ο Διευκόλυνση των διεθνών ανταλλαγών μεταξύ εκπαιδευτικών για να μάθουν από διαφορετικές εθνικές πρακτικές
- Εθνικό επίπεδο
 - ο Χρηματοδότηση και διευκόλυνση της επιμόρφωσης των διορισμένων εκπαιδευτικών
- Τοπικό επίπεδο [ES24]

- ο Να γίνεται τακτικά αξιολόγηση αναγκών βάσει της τοπικής πραγματικότητας και προσαρμόζοντας τα τοπικά σχέδια εκπαίδευσης βάσει των εν λόγω αναγκών
- ο Οι διευθυντές των σχολείων πρέπει να παρακολουθούν όπως και να αντιλαμβάνονται αν αναδύονται νέες ανάγκες στο σχολείο τους και να οργανώνουν επιμορφώσεις οι ίδιοι ή να προσεγγίσουν τοπικούς παρόχους εκπαίδευσης για να τους υποστηρίξουν

Παραδείγματα ορθής πρακτικής

- Έργο Parents' R'US

Το έργο Parent'r'us ήταν ευρωπαϊκό έργο Erasmus+ και αποτελείται από κοινοπραξία ΜΚΟ και σχολείων από πέντε ευρωπαϊκές χώρες, μία εκ των οποίων είναι διεθνής. Ο κύριος στόχος του ήταν η υποστήριξη των εκπαιδευτικών με σκοπό την αύξηση και προαγωγή της συμμετοχής των γονέων ώστε να στηρίζουν τις ακαδημαϊκές επιδόσεις των παιδιών τους και την ευεξία τους στο σχολείο. Το έργο εστίασε επίσης στην ενίσχυση των ικανοτήτων των εκπαιδευτικών μέσω ενός καινοτόμου ολοκληρωμένου τρόπου καθοδήγησης στο πλαίσιο μιας ολιστικής προσέγγισης. Απευθυνόταν κυρίως σε μαθητές δημοτικού, γονείς και δασκάλους. Το μοντέλο καθοδήγησης εφαρμόστηκε πιλοτικά σε τέσσερις χώρες (Ρουμανία, Ισπανία, Ουγγαρία, Πορτογαλία). Η ισχυρή και ισότιμη συνεργασία μεταξύ γονέων και σχολείων είναι απαραίτητη για την επιτυχία των μαθητών. Ωστόσο, συχνά δεν είναι επιτυχώς εδραιωμένη και δεν έχει διάρκεια στην περίπτωση οικογενειών με χαμηλό κοινωνικοοικονομικό προφίλ. Το Parent'r'Us σχεδιάστηκε για να αλλάξει αυτή την αντίληψη μέσω της καθοδήγησης των γονέων από ομοτίμους και την υποστήριξη των εκπαιδευτικών στη διαδικασία της απαραίτητης αλλαγής νοοτροπίας μέσω ενός μοναδικού και καινοτόμου μοντέλου καθοδήγησης. Το έργο έδωσε ιδιαίτερη προσοχή στην αυξανόμενη ανάγκη ενδυνάμωσης των μειονεκτουσών οικογενειών, παρέχοντάς τους πληροφορίες και ιδέες σχετικά με τις αρμοδιότητες των γονέων στη σχολική ζωή των παιδιών τους και για το πώς να τους βοηθήσουν στο σπίτι. Για περισσότερες πληροφορίες βλ. <https://www.parentrus.eu/>

- Έργο ParENTrepreneurs

Το έργο ParENTrepreneurs ήταν χρηματοδοτούμενο έργο Erasmus+ που εστιάζει στην ανάπτυξη των επιχειρηματικών δεξιοτήτων των γονέων (ή οποιουδήποτε ενήλικα) και των παιδιών τους, ως δευτερεύουσας ομάδας στόχου. Οι επιχειρηματικές δεξιότητες, όπως η χρηματοοικονομική γνώση, η δημιουργικότητα, η κριτική σκέψη, η λήψη αποφάσεων, η επίλυση προβλημάτων και η ενεργητική ακρόαση είναι βασικές δεξιότητες που είναι απαραίτητες για όλους τον 21ο αιώνα, ανεξάρτητα από την κοινωνικοοικονομική τους κατάσταση ή το επάγγελμα. Το έργο περιλαμβάνει εκπαίδευση online και με φυσική παρουσία, όπως και διαδικασία πιστοποίησης, για να αναγνωρίσει κάτι που συχνά δεν αναγνωρίζεται, ότι δηλ. αυτές οι δεξιότητες είναι επίσης μέρος της καθημερινής γονικής μέριμνας, και μέσω της διαδικασίας πιστοποίησης μπορούν ενδεχομένως να μεταφερθούν στην αγορά εργασίας. Οι

εκπαιδευτικοί θα διαπιστώσουν πως η παρεχόμενη εκπαίδευση μπορεί να βοηθήσει πολύ και στην ανάπτυξη των δικών τους δεξιοτήτων.

Συμπεριληπτική συμμετοχή στον εορτασμό και στη διατήρηση της πολιτισμικής και γλωσσικής διαφορετικότητας

Βασικά μηνύματα

- Πρέπει να παρέχεται υποστήριξη στα παιδιά ώστε να μαθαίνουν τη μητρική τους γλώσσα όπως και τη γλώσσα της εκπαίδευσης.
Οι γονείς δεν μπορούν να εξαιρούνται από το σχολείο λόγω γλωσσικών εμποδίων
- Πρέπει να αναγνωρίζεται η προηγούμενη εκπαίδευση και γνώση που έχουν αποκτήσει οι μετανάστες

Πώς το ξέρουμε

Σύμφωνα με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, όλα τα παιδιά έχουν δικαίωμα εκπαίδευσης στη μητρική τους γλώσσα. Ενώ τα παιδιά πρέπει να έχουν έναν τρόπο να επικοινωνούν με επιτυχία στη νέα χώρα διαμονής τους (αυτό μπορεί να σημαίνει επιχειρησιακή γνώση της χώρας, ή τη χρήση μιας τρίτης γλώσσας που ομιλείται από πολλούς), έχουν επίσης το δικαίωμα να καλλιεργούν τις γνώσεις τους για τη μητρική τους γλώσσα. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του Προγράμματος για τη Διεθνή Αξιολόγηση Φοιτητών (PISA), τα παιδιά μεταναστών δεν έχουν χαμηλότερες επιδόσεις αν μπορούν να συμπληρώσουν την έρευνα σε μια γλώσσα στην οποία νιώθουν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση. Μερικές φορές, οι οικογένειές τους δεν έχουν επαρκείς ικανότητες ανάγνωσης και γραφής και δεν μπορούν να τους παρέχουν επαρκή υποστήριξη, ή απλά πιστεύουν ότι είναι πιο σημαντικό να εστιάσουν τα παιδιά στη γλώσσα της

εκπαίδευσης, και δεν δαπανούν αρκετό χρόνο για να διδάξουν τη μητρική γλώσσα και τον πολιτισμό τους στα παιδιά τους. Τα σχολεία και οι εκπαιδευτικοί, ως επαγγελματίες παιδαγωγοί, πρέπει να ενθαρρύνουν τους γονείς να διδάξουν την κουλτούρα τους στα παιδιά τους, να τους υποστηρίζουν σε αυτό το έργο και να τους παρέχουν την αναγκαία υποστήριξη ώστε να διασφαλίσουν τα ίσα δικαιώματα των παιδιών ανεξάρτητα από το εκπαιδευτικό υπόβαθρο της οικογένειάς τους. Τα σχολεία μπορούν να είναι ο τόπος όπου όλοι οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να γιορτάσουν τον πολιτισμό καταγωγής τους, ενώ μαθαίνουν για τους άλλους. Δεν πρέπει να αποκλείονται οι γονείς που δεν έχουν κοινή γλώσσα με τον δάσκαλο και συστήνεται να μην χρησιμοποιούν τα παιδιά ως μεταφραστές. Οι κοινοτικές οργανώσεις, οι ΜΚΟ και άλλες οικογένειες με τον ίδιο πολιτισμό μπορούν να αποτελέσουν βασικούς εταίρους σε αυτή την ανταλλαγή γνώσης, αξιοποιώντας με βιώσιμο τρόπο τους πόρους.

Πολλές φορές τα παιδιά και οι οικογένειές τους που φτάνουν σε μια νέα χώρα δεν φαίνεται να έχουν υψηλό εκπαιδευτικό επίπεδο ή παρουσιάζουν έλλειψη δεξιοτήτων επειδή δεν μιλούν τη γλώσσα της εκπαίδευσης ή τη γλώσσα της χώρας. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να εκπαιδευτούν ώστε να είναι σε θέση να αναγνωρίσουν τη διαφορά μεταξύ της έλλειψης γνώσης για ένα θέμα και της έλλειψης επαρκούς γνώσης της γλώσσας· για τα δε παιδιά πρέπει να προσφέρονται επαρκείς ευκαιρίες για τη συνέχιση των σπουδών τους χωρίς να μένουν πίσω λόγω γλωσσικών δυσκολιών. Αυτό ισχύει και για τους γονείς: για παράδειγμα, πολλοί μετανάστες έχουν εκπαιδευτεί ως επαγγελματίες εκπαιδευτικοί στη χώρα τους· ωστόσο, λόγω των τεράστιων διαφορών στα εθνικά πρότυπα, συνήθως δεν αναγνωρίζεται σχεδόν καθόλου οι προηγούμενες σπουδές τους και η προϋπηρεσία τους, πράγμα που τους υποχρεώνει να ξεκινήσουν τις σπουδές τους πάλι από το μηδέν αν επιθυμούν να ασκήσουν το ίδιο επάγγελμα στη νέα χώρα διαμονής τους. Η επιτυχής ένταξη των μεταναστών εκπαιδευτικών στο εθνικό σύστημα παιδείας θα διαφοροποιήσει το σώμα των διδασκόντων και θα το καταστήσει πολύ πιο επαρκές ώστε να καλύψει τις διαφορετικές ανάγκες των εμπλεκομένων στη σχολική πράξη.

Τι μπορούν να κάνουν τα διαφορετικά επίπεδα

- Ευρωπαϊκό επίπεδο
 - ο Ανάπτυξη διεθνών προτύπων που επιτρέπουν την επιτυχή ένταξη μεταναστών μαθητών στο κατάλληλο επίπεδο
 - ο Ανάπτυξη διεθνών προτύπων για διάφορους επαγγελματικούς ρόλους, ιδιαιτέρως για επαγγελματίες εκπαιδευτικούς, και το προσωπικό των σχολείων για να διευκολύνουν την ένταξη επαγγελματιών με μεταναστευτικό υπόβαθρο στα εθνικά συστήματα
- Εθνικό επίπεδο
 - ο Ευελιξία κατά την εγγραφή των μεταναστών μαθητών, επιτρέποντας στους μαθητές να ενταχθούν στην κατάλληλη τάξη στο σχολείο
 - ο Αναγνώριση των δεξιοτήτων και της εμπειρίας των μεταναστών εργαζομένων

- Τοπικό επίπεδο
 - ο Τακτική αξιολόγηση των τοπικών αναγκών
 - ο Ανάπτυξη πολύγλωσσων μεθόδων και πόρων
 - ο Κατάλληλη γλωσσική υποστήριξη με τη μορφή μεταφραστών ή τεχνολογία

Παραδείγματα ορθής πρακτικής

Έργο Open School Doors

Το έργο ανάπτυξης Open School Doors (OSD) ήταν διεθνές έργο που υλοποιήθηκε μεταξύ 2017 και 2019 και συντονίστηκε από το Media Center και τη Σχολή Παιδαγωγικών Επιστημών του TU Dresden (Τεχνικού Πανεπιστημίου Δρέσδης), σε στενή συνεργασία με εκπαιδευτικούς και ερευνητές από την Αυστρία, το Βέλγιο, την Ελλάδα και τη Μεγάλη Βρετανία. Το έργο διερευνούσε πώς οι γονείς με μεταναστευτικό υπόβαθρο μπορούν να συμμετέχουν πιο ενεργά στην εκπαίδευση των παιδιών τους με τη βοήθεια ψηφιακών μέσων, όπως η ανάπτυξη κοινοτικών χαρτών με όλους τους σχετικούς τοπικούς πόρους για οικογένειες μεταναστών. Σχεδιάστηκε για να υποστηρίξει τα σχολεία (π.χ. διευθυντές, καθηγητές, και υποστηρικτικό προσωπικό) στην οικοδόμηση γνώσης και στην κατανόηση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι νεοαφιχθείσες οικογένειες και στην ανάπτυξη νέων τρόπων γεφύρωσης του διαχωρισμού μεταξύ σχολείων και τοπικών κοινοτήτων, ώστε να επηρεάσουν θετικά τη ζωή των νέων και των οικογενειών τους.

Για περισσότερες πληροφορίες βλ.
http://openschooldoors.westgate.gr/index1dfd.html?page_id=25

DENISE International School στην Ολλανδία

Το New International School of Esprit (DENISE) παρέχει διεθνή εκπαίδευση προσβάσιμη από όλον τον κόσμο με βάση την σημερινή πραγματικότητα και τη συλλογική ευθύνη για το μέλλον του κόσμου στον οποίο ζούμε. Το σχολείο είναι στην Ολλανδία και οι μαθητές μαθαίνουν ολλανδικά και αγγλικά. Επιπλέον, χρησιμοποιούν τη μητρική τους γλώσσα κατά την προετοιμασία ενός προγράμματος για την απόκτηση διπλώματος αγγλικής ή ολλανδικής γλώσσας. Το σχολείο χρησιμοποιεί πέντε προγράμματα, έτσι ώστε κάθε μαθητής να μπορεί να λάβει εξατομικευμένη υπηρεσία με βάση το υπόβαθρό του και να μπορεί να κάνει τις δικές του επιλογές για τη δική του περαιτέρω εξέλιξη. Εκτός από τους ακαδημαϊκούς στόχους μάθησης, το DENISE δίνει μεγάλη έμφαση και στην ατομική εξέλιξη κάθε μαθητή καθορίζοντας τους προσωπικούς μαθησιακούς τους στόχους. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στην ανάπτυξη ιδιοτήτων όπως η σκέψη, η ανθεκτικότητα, η προσαρμοστικότητα και η διεθνής ευαισθητοποίηση. Το σχολείο είναι τόπος όπου οι γονείς συμμετέχουν ενεργά και βοηθούν στη διαμόρφωση του διεθνούς προφίλ του

σχολείου ως κοινότητας. Εστιάζουν έντονα στην προετοιμασία των μαθητών για μια διεθνή ζωή, στην οποία μπορούν να αναλάβουν ενεργό ρόλο ως παγκόσμιοι πολίτες. Το σχολείο είναι δημόσιο σχολείο με μαθητές με διαφορετικό κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο από πάνω από 70 χώρες.

Συνεργατικές συνεργασίες για μια συμπεριληπτική κοινωνία

Βασικά μηνύματα

- Τα σχολεία πρέπει να προσεγγίσουν και να χρησιμοποιήσουν την τεχνογνωσία των ΜΚΟ που εργάζονται για και με την κοινότητα των μεταναστών και των προσφύγων
- Τα σχολεία πρέπει να εμπλέξουν τους επικεφαλής των διαφορετικών κοινοτήτων μεταναστών για να οικοδομήσουν εμπιστοσύνη και να μάθουν για τον πολιτισμό τους

Πώς το ξέρουμε

Οι μη κυβερνητικές οργανώσεις και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών έχουν αναπτύξει διάφορες έρευνες, καλές πρακτικές και συνεργασίες με διεθνείς, εθνικούς και τοπικούς οργανισμούς, κυβερνητικούς φορείς, κοινοτικές οργανώσεις, σχολεία και οικογένειες εδώ και πολύ καιρό. Κατά τη διάρκεια της προσφυγικής κρίσης πολλές ΟΚΠ ανέλαβαν συχνά μεγάλο μέρος των άτυπων και ανεπίσημων δράσεων ανταπόκρισης· η συμβολή τους όμως παρέμεινε μη τεκμηριωμένη λόγω της φύσης της που είχε ως αφετηρία την κοινότητα και του σποραδικού χαρακτήρα της, παρότι υποθέτουμε με μεγάλη σιγουριά πως μπορούν να εντοπιστούν στις πρακτικές τους πολύτιμες βιωματικές ιδέες. Όμως, είναι σημαντική η συμμετοχή σε αυτή τη γνώση, διότι «οι φορείς της κοινωνίας των πολιτών μπορούν να διαδραματίσουν ζωτικό ρόλο στη χάραξη πολιτικής που σχετίζεται με τη μετανάστευση με την κριτική και επί τόπου γνώση τους για τις ανάγκες και επιθυμίες των μεταναστών» (Desvachez 2015). Είναι προς το συμφέρον όλων να επιτραπούν η αξιοποίηση της εμπειρογνωμοσύνης τους και η είσοδος των διασυνδέσεών τους και των ειδικών στα σχολεία. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως γέφυρα μεταξύ σχολείων και οικογενειών μεταναστών, καθώς συχνά έχουν ήδη οικοδομήσει σχέσεις εμπιστοσύνης με τις πιο ευάλωτες ομάδες της κοινωνίας. Αν τους επιτραπεί στο σχολείο η συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων και στη χάραξη στρατηγικής, κάτι τέτοιο θα εμπλουτίσει το σχολείο με πολλαπλές απόψεις που μπορεί να μην είναι γνωστές στο γενικό προσωπικό του σχολείου ή στην πλειονότητα των γονέων. Οι επικεφαλής της κοινότητας μπορούν να φέρουν

επίσης τέτοιες αξίες στα σχολεία· μπορούν να επισημάνουν ορισμένα εμπόδια στη συμμετοχή των γονέων που οφείλονται σε πολιτισμικές διαφορές και να προσπαθήσουν να προσφέρουν λύσεις για το πώς θα ξεπεραστούν οι εν λόγω προκλήσεις.

Τι μπορούν να κάνουν τα διαφορετικά επίπεδα

- Ευρωπαϊκό επίπεδο
 - ο Ανάπτυξη προτύπων συνεργασίας μεταξύ ΜΚΟ και σχολείων
 - ο Ανάπτυξη προτύπων συνεργασίας μεταξύ κοινοτικών οργανώσεων και σχολείων
 - ο Χρηματοδότηση της αναβάθμισης των μεθοδολογιών που έχουν αναπτύξει οι ΜΚΟ
 - ο Χρηματοδότηση των ΜΚΟ για την περαιτέρω ανάπτυξη μεθοδολογιών για την επιτυχή συμμετοχή των οικογενειών (μεταναστών) και για την επίλυση λοιπών προκλήσεων που αντιμετωπίζουν τα σχολεία
- Εθνικό επίπεδο
 - ο Να επιτραπεί στις ΜΚΟ να συνεργαστούν με τα σχολεία
 - ο Χρηματοδότηση των ΜΚΟ για να συνεργαστούν με τα σχολεία
 - ο Χρηματοδότηση των σχολείων για να συνεργαστούν με τις ΜΚΟ και να δοκιμάσουν τις νέες τεχνολογίες
- Τοπικό επίπεδο
 - ο Παροχή ευκαιριών για τοπική συνεργασία των σχολείων, των ΜΚΟ, της κοινωνίας και του κλάδου

Παραδείγματα ορθής πρακτικής

Το έργο PHERECLOS

Το PHERECLOS στοχεύει στη δημιουργία «Τοπικών Εκπαιδευτικών Ομάδων» (LEC/TEO) διαφορετικού σχεδιασμού ως παραδειγμάτων ανοικτής σχολικής εκπαίδευσης. Όλες οι ΤΕΟ συγκεντρώνουν σχολεία και άλλους σχετικούς φορείς στο εκπαιδευτικό οικοσύστημα σε μια συγκεκριμένη πιλοτική περιφέρεια, με την υποστήριξη ενός προγράμματος καθοδήγησης από ομοτίμους. Οι ΤΕΟ είναι εκκολαπτήρια που επιτρέπουν τον διάλογο μεταξύ των διαφόρων μερών και βοηθούν στη δημιουργία κοινών δραστηριοτήτων στην επίσημη και ανεπίσημη εκπαίδευση. Οι ΤΕΟ επίσης βοηθούν στην ανάπτυξη χώρων συνεργατικής μάθησης ως πειραματικών κλινών δοκιμών για σχολεία, και παράλληλα στοχεύουν στο να επηρεάσουν την ποιότητα των ευκαιριών

συμμετοχής των επιστημών που προσφέρονται σε αυτούς τους τομείς. Για περισσότερες λεπτομέρειες: www.phereclos.eu

Το έργο «Εκπαίδευση για την Ένταξη»

Το έργο «Εκπαίδευση για την Ένταξη» είναι μια συνεχιζόμενη πρακτική υπό την καθοδήγηση της ΜΚΟ, που υλοποιείται από την οργάνωση ΕΛΙΞ κυρίως στους καταυλισμούς προσφύγων στην περιφέρεια Αττικής και Κορίνθου και σε κέντρα εκπαίδευσης της οργάνωσης. Απευθύνεται και στα παιδιά προσφύγων και μεταναστών (ηλικίας από 3 έως 17) και στους γονείς για την τόνωση της συμμετοχής τους στη διαδικασία της σχολικής εκπαίδευσης. Μια από τις κύριες προτεραιότητες της πρωτοβουλίας είναι η ικανοποίηση των καθημερινών εκπαιδευτικών αναγκών των μαθητών και η εξοικείωση των γονιών τους με το ελληνικό σύστημα παιδείας έτσι ώστε να συμμετέχουν περισσότερο στη σχολική ζωή των παιδιών. Οι γονείς κινητοποιώντας / ενθαρρύνοντας συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία εγγραφής και μάθησης των αλλοδαπών μαθητών στη χώρα υποδοχής.

Για περισσότερες λεπτομέρειες: <https://www.elix.org.gr/en/large-projects-of-elix/social-actions-to-support-vulnerable-groups-and-awareness/learning-4-integration-education-elix-en>

TOYS for Inclusion Play Hubs

Το έργο “TOYS for Inclusion Play Hubs” είναι έργο της ΕΕ και αποτελείται από 7 κράτη εταίρους υπό το συντονισμό ενός διεθνούς οργανισμού, του REYN Italia. Η πρωτοβουλία εστιάζει στο επίπεδο των παιδιών προσχολικής ηλικίας, όπως και σε ευάλωτα παιδιά χαμηλού μορφωτικού επιπέδου. Οι άμεσοι ωφελούμενοι είναι τα παιδιά, καθώς τα εργαστήρια είναι σχεδιασμένα για να τα βοηθήσουν να αναπτύξουν τις αναγκαίες δεξιότητες και γνώσεις για την επίσημη παιδεία. Τα play hubs (κόμβοι/κέντρα παιχνιδιού) είναι ανοιχτά προς όλα τα μέλη της οικογένειας που μπορούν να επισκεφτούν τα μικρά παιδιά και να μάθουν πώς το παιχνίδι μπορεί να στηρίξει τη μαθησιακή ανάπτυξη των παιδιών και να τους δώσει πρόσβαση σε πληροφορίες για άλλες οικογενειακές υπηρεσίες στην κοινότητα. Οι γονείς λειτουργούν κυρίως ως συνεργάτες αλλά παίζουν και υποστηρικτικό ρόλο στα hub. Τα εργαστήρια πολλών οικογενειών στα hub ενθαρρύνουν τη συνεργασία των γονέων μεταξύ τους για την ενδυνάμωση των κοινοτικών δεσμών. Τα κοινοτικά Early Childhood Education and Care (ECEC) Play Hubs (κέντρα παιχνιδιού εκπαίδευσης και φροντίδας νηπίων) βρίσκονται σε περιοχές που είναι προσιτές για όλες τις οικογένειες και είναι σχεδιασμένα και τυγχάνουν διαχείρισης από πολυτομεακές ομάδες που αποτελούνται από εκπροσώπους των κοινοτήτων, των εκπαιδευτικών προσχολικής και σχολικής παιδείας, υπηρεσίες υγείας, γονείς και τοπικές αρχές.

Για περισσότερες πληροφορίες βλ.: <https://www.reyn.eu/toy4inclusion/>

Βιβλιογραφία

Antony-Newman, M. (2023). Teachers and School Leaders' Readiness for Parental Engagement: Critical Policy Analysis of Canadian Standards. *Journal of Teacher Education*, 0(0). <https://doi.org/10.1177/00224871231199365>

Bhopal, K., & Rhamie, J. (2014). Initial teacher training understanding race diversity and inclusion. *Race Ethnicity and Education*, 17 (3), 304-325.

Campbell, C. (2011) How to involve hard-to-reach parents: encouraging meaningful parental involvement with schools National College for School Leadership: London
https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/340369/how-to-involve-hard-to-reach-parents-full-report.pdf, ελέγχθη για τελευταία φορά στις 09.02.2018

Constantino, S. (2021). *Engage Every Family*. Corwin, Λονδίνο

Crozier, G., & Davies, J. (2007). Hard to reach parents or hard to reach schools? A discussion of home-school relations, with particular reference to Bangladeshi and Pakistani parents. *British Education Research Journal* , 33 (3), 295-313.

Desforges, C. and A. Abouchaar (2003). *The Impact of Parental Involvement, Parental Support and Family Education on Pupil Achievement and Adjustment: A Literature Review*, Department of Education and Skills.

Desvachez, F. (2015). *Humanitarian Engagement and the Mediterranean Crisis: Civil Society Responses - Our World*. Our World. Geraadpleegd op 15 februari 2022, van <https://ourworld.unu.edu/en/humanitarian-engagement-and-the-mediterranean-crisis-civil-societyresponses>

EESC (2017). *How Civil Society Organisations Assist Refugees and Migrants in the EU: Successful experiences and promising practices from the 2016 EESC Civil Society Prize*. European Union, Βρυξέλλες

Epstein, J. 2009. *School, family and community partnerships: Your handbook for Action*. California: Corwin Press.

Fundamental Rights Agency (2017). 'Current migration situation in the EU: Education'. Retrieved from <https://fra.europa.eu/en/publication/2017/current-migration-situation-eu-education>

Goodall J. (2017). *Learning-centred parental engagement: Freire reimaged*. <https://doi.org/10.1080/00131911.2017.1358697>

Goodall, J. (2017) *Narrowing the achievement gap: Parental engagement with children's learning*, Routledge, Λονδίνο και Νέα Υόρκη

Harris, A. & Goodall, J. 2007. Engaging Parents in Raising Achievement. Do Parents Know They Matter? University of Warwick. Online abrufbar auf:
<http://www.dcsf.gov.uk/research/data/uploadfiles/DCSF-RW004.pdf>

Henderson, A. & Mapp, K. (2007). Beyond the Bake Sale – The Essential Guide to Family/School Partnerships. Νέα Υόρκη, The New Press

Ishimaru, A. (2020). Just schools : building equitable collaborations with families and communities. Teachers College Press, Νέα Υόρκη

Janet Goodall & Caroline Montgomery (2014) Parental involvement to parental engagement: a continuum, Educational Review, 66:4, 399-410.

Jeynes, W. ed. (2023). Relational Aspects of Parental Involvement to Support Educational Outcomes .Routledge, Oxon

Koehler, C. (2017). Continuity of learning for newly arrived refugee children in Europe (NESET II ad hoc question No. 1/2017). Εξήχθη από <http://nesetweb.eu/wp-content/uploads/2016/02/Refugee-children.pdf>.

Koehler, C., Schneider, J. Young refugees in education: the particular challenges of school systems in Europe. CMS 7, 28 (2019). <https://doi.org/10.1186/s40878-019-0129-3>

OECD (2006). Where Immigrant Students Succeed - A Comparative Review of Performance and Engagement in PISA 2003. Paris: OECD Publishing Retrieved from <http://www.oecd.org/education/school/programmeforinternationalstudentassessmentpisa/whereimmigrantstudentsucceed-acomparativereviewofperformanceandengagementinpisa2003.htm>.

OECD (2014). Education at a glance 2014: OECD indicators. OECD Publishing Retrieved from <https://www.oecd.org/edu/Education-at-a-Glance-2014.pdf>.

OECD (2015). Helping immigrant students to succeed at school – and beyond. Paris: OECD Retrieved from <https://www.oecd.org/education/Helping-immigrant-students-to-succeed-at-school-and-beyond.pdf>.

OHCHR (2016). 'Convention on the rights of the child'. Εξήχθη από <http://www.ohchr.org/Documents/ProfessionalInterest/crc.pdf>

Public Policy and Management Institute (2017). Preparing teachers for diversity: The role of initial teacher education. Brussels: European Commission. Εξήχθη από <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/b347bf7d-1db1-11e7-aeb3-01aa75ed71a1/language-en>

Pushor, D. (2013). Portals of Promise - Transforming Beliefs and Practices through a Curriculum of Parents. Brill, Αμστερνταμ

Salamon E. -Haider B. (2015, 2019). Parental involvement in school and education governance, EPA. Βρυξέλλες

Salamon, E. (20). Parents: Primary Educators, Caregivers, Gatekeepers, Scaffolders. *Psicologia dell'Educazione*, n. 3/2019 σελ. 35-44

Salamon, E. (2019) Good practices in teacher and school leader career pathways in Europe from a practitioner and parent perspective, EEPN, Ουτρέχτη

Salamon, E. (2020) A New Deal between Parents and Professionals Using COVID-19 Learnings as Leverage. *Social Education* 53(1):6-25, Kaunas

Salamon, E. (2022), Parental Engagement as Active Citizenship. Resling Publishing, Τελ Αβίβ

Turney, K., & Kao, G. (2009). Barriers to school involvement: Are immigrant parents disadvantaged? *The Journal of Educational Research*, 102(4), 257-271.

[1] Εν συντομία η πρόωγη σχολική εγκατάλειψη (Early school leaving, ESL) ως έννοια που δημιουργήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση αναφέρεται σε «άτομα ηλικίας 18 έως 24 χρονών που φεύγουν από την εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση χωρίς να αποκτήσουν απολυτήριο λυκείου ή ισοδύναμο».

Πηγή: Rocha, C. Et. Al (2015). *Educational policies and early school leaving*, *Educação, Sociedade & Culturas*, 45. Διαθέσιμο online: <https://www.fpce.up.pt/ciie/?q=publication%2Fjournal-educa%C3%A7%C3%A3o-sociedade-culturas%2Fedition%2Feduca%C3%A7%C3%A3o-sociedade-culturas-45-0>
